

SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Undertecknad har av A1 Advokater blivit ombedd att kommentera och redovisa min syn på vissa frågor kopplade till ekonomiska prognoser.

Jag är införstådd med att detta utlåtande kommer att åberopas av Göteborg Energi Gasnät AB (nedan GEGAB) i den pågående tvisten vid Kammarrätten i Jönköping i mål 430-16.

Beträffande min professionella bakgrund hänvisar jag till bifogad CV, [bilaga 1](#).

Till grund för detta utlåtande har jag tagit del av följande handlingar:

- Dom meddelad den 1 februari 2016 av förvaltningsrätten i Linköping i mål 8124-14, samt
- Ei:s överklagande av den 19 februari 2016 till Kammarrätten i Jönköping

Bakgrund

Den 1 februari 2016 meddelade förvaltningsrätten dom i ett mål rörande GEGAB:s intäktsram för tillsynsperioden 2015-2018.

Förvaltningsrätten kom i sin dom fram till att parametern riskfri ränta skulle fastställas som ett genomsnitt av Konjunkturinstitutets (nedan KI) nioåriga prognos för den 10-åriga statsobligationsräntan. Förvaltningsrätten underkände samtidigt Energimarknadsinspektionens (nedan Ei) metodik varigenom endast genomsnittet av de fyra första åren av nämnda prognos användes för beräkningen av riskfri ränta.

I sitt överklagande av förvaltningsrättens dom anför Ei på sidan 3 sista stycket och på sidan 4 första stycket följande:

Om syftet med ett långsiktigt perspektiv är att överbrygga tillfälliga konjunkturförändringar är det enda möjliga tillvägagångssättet att använda historiskt utfall. Att använda historiskt utfall kan också motiveras utifrån att de aktuella investeringarna sker löpande vid olika tidpunkter. Under alla förhållanden ger historien en mer rättvisande nivå på en rimlig avkastning än mycket långsiktiga framåtblickande prognoser.

En möjlig, och mer rättvisande, metod skulle därför kunna vara en kombination av Konjunkturinstitutets prognoser för tioåriga statsobligationer för tillsynsperioden och det verkliga utfallet för den föregående tillsynsperioden, dvs. en period av åtta år. En sådan metod skulle leda till en riskfri ränta om 2,5 procent för tillsynsperioden 2015-2018 baserat på tillgängliga uppgifter i Konjunkturinstitutet "Konjunkturläget augusti 2014".

Jag har blivit ombedd att lämna mina kommentarer till vad Ei anför. Jag begränsar mig till detta och kommer inte att kommentera övriga delar av beräkningarna t ex WACC-metoden eller de numeriska värdena.

Bedömning

Båda parterna och förvaltningsdomstolen tycks vara överens om att den riskfria räntan skall fastställas på ett stabilt och förutsebart sätt där tillfälliga årsvariationer skall ha liten betydelse. Det bör noteras att medelvärdet av en prognos fyra år framåt i tiden är stabilare än medelvärdet av de senaste fyra årens faktiska utfall. Med mycket långa medelvärden av faktiska värden ökar dock stabiliteten, men i så fall talar vi om mer än 30-50 år bakåt i tiden. Min bedömning är att Ei:s förslag är mindre stabilt än KI:s nioåriga prognos av den 10-åriga statsobligationsräntan genom att det tillför slumpmässiga variationer från ett fåtal enskilda år.

Båda parterna och förvaltningsdomstolen tycks också vara överens om att målet är att komma nära den riskfria räntan under en längre tid framåt. Man kan då konstatera att om man tar ett medelvärde av KI:s nioåriga prognos motsvarar det i genomsnitt fem $(=(1+2+\dots+9)/2)$ år framåt i tiden. Ett medelvärde grundat på 4 år av nämnda prognos ger ett genomsnitt två år framåt i tiden.

Ei:s förslag motsvarar medelvärdet av de senaste fyra åren och KI:s prognos de kommande fyra åren, vilket ger ett genomsnitt på prognosdagen (dvs "idag"). Därmed erhålls inte räntan i en framtid.

Ei anför att prognososäkerheten enligt KI ökar med tidshorisonten och att prognoserna på nio års sikt därför skulle bli mer osäkra och skall endast ses som en översiktlig bedömning. Varje prognos innehåller en osäkerhet. KI:s prognoser är dock i dagsläget den bästa möjliga prognosen med den minsta osäkerheten.

KI har en kompetent medarbetarstab som gör prognoser. Som alla prognoser bygger de med nödvändighet i stor utsträckning på historisk information. Det är därför konstigt att, som Ei gör, ställa historisk information mot prognoser. Ei verkar tro att en bättre och stabilare förutsägelse skulle fås genom att väga samman KI:s expertprognos med medelvärdet av de senaste fyra åren. Det känns för mig som ett underkännande av KI:s experter. Om denna sammanvägning vore bättre, så skulle KI redan ha gjort den. Jag utgår från att KI använder bra och väl beprövade metoder vid sina prognoser och att de tar hänsyn till den historiska utvecklingen under en längre tid än fyra år bakåt i tiden.

Stockholm den 11 september 2016

Daniel Thorburn

CV Daniel Thorburn - Sammanfattande version

Född 17 maj, 1945

Naturvetenskap fil kand 1969, Civilekonom, Lunds universitet 1970

Disputerad i matematisk statistik, Lunds universitet 1975.

Anställd vid SCB 1975-80

Diverse akademiska tjänster 1975-1988 (bl a tf professor i ekonomisk statistik, Sv Handelshögskolan, Helsingfors, 1 år, i matematisk statistik, Umeå, 1 termin, Vikarierande docent i matematisk statistik, Lund 2 år, Stockholm 2 år)

Docent i statistik, Stockholms universitet, 1985-89

Professor i statistik med inriktning på offentlig statistikproduktion, Stockholms universitet, 1989-2011

Speciella intresseområden: Metoder för officiell statistik, Bayesianska metoder

Författare till ett 50-tal vetenskapliga artiklar publicerade i bl. a. Biometrika, Annals of Statistics, Journal of Applied Probability, Journal of Forecasting, Scandinavian Journal of Statistics, Journal of Official Statistics, Survey Methodology, American Mathematician, Advances in Applied Probability, International Journal of Biostatistics inom olika statistiska områden, t ex Bayesianska metoder, gränsvärdessatser, ekonometri, officiell statistik, stokastiska processer, resamplingmetoder, biostatistik, lagerteori och tillämpade områden t ex jordbruksstatistik, miljö, alkoholforskning, kvalitetskontroll, epidemiologi, sociologi, och spelteori.

Författat kompendier i Bayesiansk statistik, Statistik för Väg- och Vatten på KTH, Finansiell statistik.

Genomfört utredningar främst inom offentlig statistik, t.ex. Översyn av lantbruksstatistiken, SCB-skolan, Lantbrukets infrastruktur, och Framskrivningar inom jordbruksområdet, användning av Webb-paneler

Huvudhandledare för 18 färdiga doktorer i statistik och 6 licentiater (oräknat de som senare blev doktor), (inom olika statistiska områden t ex Bayesiansk teori, Index teori,

Trafikstatistik, Røjande, Ekonometri, Frågekonstruktion, Demografi, Hälsoindex, Flygsäkerhet, Multivariat statistik, och Sampling).

Handledare för ett femtiotal C, D, kandidat, magister-, och masteruppsatser.

Erhållit forskningsanslag och lett ett tiotal forskningsprojekt.

Prefekt, statistiska institutionen, Stockholms universitet, 1985-1995

Ordförande för Statistikersamfundet 1980-83, grundare av och ordförande för Surveyföreningen 1998-2003, 2011-12

Tidigare medlem av:

Riksbankens jubileumsfonds beredningsgrupp för Juridik, Statsvetenskap och Statistik 5 år, (ca 1989-94)

Vetenskapsrådets beredningsgrupp för ekonomi och statistik 4 år ca 2003-07

Universitetskanslersämbetets bedömgrupp för utvärdering av statistikutbildningen vid Sveriges universitet 2010-12 (ordförande)

Vetenskapsrådets bedömgrupp för "Statistik i de empiriska vetenskaperna" 2011-12 (vice ordf)

EGIL Expertruppen för inomhusluft

Fakultetsnämnden vid Samfak ca 2005-11

Medlem Samfaks docenturnämnd 1999-2005 (ordförande 2002-2005)

Aktuella uppgifter:

Medlem av SCBs vetenskapliga råd sedan 1989

Professor emeritus, Stockholms universitet

Handledare för en doktorand vid Stockholms universitet